

Oponentský posudok

habilitačnej práce Ing. Pavla Štracha, Ph.D., Ph.D. na tému „Rozhodování nadnárodních firem o přímých zahraničních investicích“

Oponent: prof. Ing. Alena Daňková, CSc.

Investície predstavujú dôležitý zdroj ekonomického rastu každej krajiny a tvoria významnú časť HDP. Priame zahraničné investície predstavujú dodatočné cudzie zdroje, ktoré možno pridať k domácim investíciám s cieľom zabezpečenia rýchlejšieho a väčšieho tempa rastu HDP. Tieto investície môžu prispieť k riešeniu množstva dlhodobějších problémov, ako napr. dobudovanie infraštruktúry, vytvorenia nových pracovných miest, obnovy a rozvoja priemyslu ako aj podpory stability ekonomiky. Rozhodovanie investora o umiestnení svojho kapitálu v zahraničí formou priamych zahraničných investícií patrí k vysoko náročným a kľúčovým rozhodnutiam, ktoré by mali byť prínosom pre obidve strany.

1. Aktuálnosť zvolenej témy práce

Globalizácia a rastúci rozvoj medzinárodného podnikania vyvolávajú u podnikateľov, najmä nadnárodných podnikov snahy o prenikanie na nové zahraničné trhy. V súčasnosti je prakticky každý podnik spojený so zahraničím prostredníctvom obchodných vzťahov, vedecko – technického pokroku, využívaním know-how, zamestnancov, no najmä umiestňovaním svojich firiem v iných krajinách.

Vychádzajúc z uvedeného autor habilitačnej práce si jej tému zvolil pre súčasné obdobie najvyššie aktuálne.

2. Splnenie cieľa práce

Ako vyplýva z textu habilitačnej práce, autor si zvolil ako hlavný cieľ práce overenie, či nadnárodné podniky pri umiestňovaní svojich priamych investícií v podmienkach českého trhu uplatňovali tie rozhodovacie kritériá, ktoré uvádza a odporúča akademická literatúra.

Vzhľadom na kvalitatívnu metódu skúmania uvedenej problematiky, autor v úvode práce si zvolil dva predpoklady, ktoré sú v závere vyhodnotené. Zároveň riešením zvolenej

problematiky dospel k záverom, že nadnárodné podniky pôsobiace v ČR (až na jednu firmu) sa pri investičnom rozhodovaní správali štandardne a perspektívne, čo dokazuje skutočnosť, že v súčasnosti prehľbujú svoje investičné aktivity v hostiteľskej krajine. Stanovený cieľ práce bol v plnom rozsahu splnený.

3. Zvolené metódy spracovania

Na splnenie stanoveného cieľa práce autor spracoval pomerne rozsiahlu analýzu teoretických poznatkov o nadnárodných podnikoch, o ich možnostiach vstupu v na zahraničné trhy a o priamych zahraničných investíciách. Je potrebné vyzdvihnúť skutočnosť, že boli použité aktuálne a vysoko erudované teoretické zdroje predovšetkým zahraničných autorov. Zároveň je potrebné konštatovať, že autor pri spracovávaní problematiky habilitačnej práce využil vlastné, vysoko odborné a kvalifikované výstupy z vedecko-výskumnej, publikačnej ako aj praktickej a pedagogickej činnosti.

Cenným prínosom práce je zvolený metodologický postup založený na prípadových štúdiách. Počet prípadových štúdií päť je dostatočný na určenie teórie s empirickou preukaznosťou.

4. Výsledky a diskusia

Objektom piatich prípadových štúdií boli výrobné podniky z Japonska, Singapuru, USA a Taiwanu, ktoré umiestňovali svoje priame investície v Českej republike v rokoch 1997 – 2006.

Autor prehľadne spracoval v jednotlivých prípadových štúdiách postupy etablovania sa nadnárodných podnikov na vybranom trhu, ich prínosy pre jednotlivé regióny (v prípade pobočiek japonských spoločností aj pre celú republiku), ich kritériá rozhodovania sa o umiestnení svojich pobočiek v zahraničí a iné cenné informácie.

V prípade štyroch prílevov priamych zahraničných investícií na územie Českej republiky sa nadnárodné podniky rozhodovali dlhodobo a perspektívne a ich rozhodovanie bolo ovplyvňované všeobecnými faktormi. U týchto firiem bolo preukázané prehľbovanie investičných aktivít, prípadne opakované aktivity.

V prípade nadnárodnej spoločnosti Flextronics zo Singapuru, ktorá založila a následne zrušila výrobnú pobočku v Brne, autor práce ilustroval prípad premeny priamych zahraničných investícií na divestície, čiže zároveň aj odliv investícií z krajiny. Ako autor

uvádza, hlavnou príčinou tohto javu bola absencia dlhodobejšej analýzy vývoja odvetvia a vývoja ekonomiky Českej republiky.

V závere habilitačnej práce autor konštatuje, že z poznatkov získaných riešením prípadových štúdií, rozhodovanie nadnárodných podnikov o umiestnení priamych zahraničných investícií v Českej republike bolo ovplyvnené všeobecnými faktormi, nie špecifickými faktormi, ktoré vyplývajú z transformácie krajín strednej a východnej Európy na trhové podmienky. Tým bol potvrdený nulový predpoklad (PO) autora.

V rámci obhajoby habilitačnej práce dávam tieto **otázky**:

1. Ktorý zo všeobecne platných faktorov rozhodovania sa o priamych zahraničných investíciách dominoval v uvádzaných nadnárodných podnikoch ?
2. Snahou vlády ČR je, aby nové japonské investície smerovali do oblastí moderných technológií. Viete bližšie konkretizovať tento zámer ČR ?

5. Záver

Posudzovaná habilitačná práca svojou štruktúrou, obsahovým zameraním a dosiahnutými výsledkami poskytuje cenné teoretické a praktické poznatky využiteľné pre rozvoj príslušnej teórie a prax. Po formálnej a obsahovej stránke je habilitačná práca spracovaná na vysokej úrovni.

Vychádzajúc z uvedeného „**o d p o r ú ě a m**“ na základe habilitačného konania menovať Ing. Pavela Štracha, Ph.D, Ph.D. za docenta v študijnom odbore 3.3.15 Manažment.

